บทความวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ไทย-เยอรมัน

A Study of Characteristics and Roles of Counselor Based on the Opinions of Thai-German Pre-engineering School Students

พิชัย ชอบสุข[1] อโนมา ศิริพานิช[2] และปิยะ กรกชจินตนาการ[3]
Pichai Chobsuk[1] Anoma Siripanic[2] and Piya Korakotjintanakarn[3]

[1] สาขาบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร 10800
Science in Technical Education, Vocational and Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok 10800

[2] ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร 10800
Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok 10800

[3] ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร 10800
Department of Teacher Training in Mechanical Engineering, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok 10800

[1] Corresponding Author: E-mail: pichai.c@cit.kmutnb.ac.th

Received: 8 Nov. 2022; Revised: 29 Nov. 2022; Accepted: 30 Nov. 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน จำแนกตามสาขา และระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนโรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (ฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ชั้นปีที่ 1-3 ทุกสาขา ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2/2564 จำนวน 350 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .951 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะ และตัวแปรบทบาทครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน พบว่า คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนบทบาทของครูที่ปรึกษา มี 5 องค์ประกอบ

ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ ด้านประสานงานและอื่น ๆ และด้านทักษะชีวิต 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา และระดับชั้นปี ดังนี้ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะ จำแนกตามสาขา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ องค์ประกอบบทบาท จำแนกตามสาขา พบว่า ระดับความคิดเห็นตามทัศนคติของนักเรียนสาขาเตรียมวิศวกรรมเครื่องกล กับสาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนสาขาคู่อื่น ๆ ไม่มีความต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะ จำแนกตามชั้นปี พบว่า ไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบบทบาท จำแนกตามชั้นปี พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ครูที่ปรึกษา คุณลักษณะ บทบาท โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน

Abstract

The objectives of this study were to: 1) study the opinions of students studying in Thai-German Pre-Engineering School on characteristics and roles of counselors, and 2) compare the opinions of students in the Thai-German Pre-Engineering School classified by fields of study and year level on characteristics and roles of counselors.The sample group was 350 informants of the 1st, 2nd, and 3rd year students who enrolled in the 2nd semester of the academic year 2021 and studied at professional certificate level in the pre-engineering course (science and technology base) in all fields derived by randomly selected according to the stratified random sampling method. The data collection came from a questionnaire with 0.951 of its reliability. The statistics used in the study included percentage, standard deviation, chi-square test, and one way analysis of variances.

The study results are summarized as follows: 1) the analysis of relationship between characteristic variables according to students' opinions are 4 elements, i.e., human relationship, student-related knowledge, personality, and ethics. The roles of a counselor comprise 5 elements, i.e., academic, service and student development, career potential support, coordinate and others, and life skills. 2) The comparative of characteristic elements and role elements based on students classified by their fields of the study showed no difference on the characteristic elements of a counsellor. However, there was a statistically significant difference at 0.05 on the role elements of a counselor organized by the area of the study of pre-mechanical engineering, pre-electrical, and electronic engineering students. The comparison of the other pair showed no statistical difference. Finally, the comparison of characteristics and role elements of the counselor based on students classified by annual batch showed no statistical difference.

Keywords: Counselor, Characteristics, Roles, Thai-German Pre-engineering School

1. บทนำ

การเป็นครูนั้นไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อการสอนนักเรียน แต่ครูยังต้องเป็นผู้ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมด้วย ดังนั้นครูต้องเป็นต้นแบบที่ดี นักเรียนส่วนมากจะมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนยึดเป็นต้นแบบและจะยอมรับค่านิยม อุดมการณ์ของครูเพื่อเป็นหลักของชีวิต โดยอิทธิพลของครูที่นักเรียนยึดเป็นต้นฉบับนั้นจะติดตามไปตลอดชีวิต [1] อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเป็นยุคสมัยที่เกิดภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาภายในสังคมเป็นอย่าง

มากที่อาจส่งผลให้เยาวชนที่เป็นนักเรียน มีโอกาสหรือแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านการเรียนและด้านพฤติกรรม สถานศึกษาจึงถูกคาดหวังจากสังคมให้เป็นกำลังสำคัญที่จะดูแล ตลอดจนแก้ปัญหาให้กับเด็ก นอกเหนือไปจากการทำหน้าที่ของผู้ปกครอง สถานศึกษาจึงมี “ครูที่ปรึกษา” เป็นบุคลากรหลักในการดูแลนักเรียนในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ [2]

โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน ได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของครูเป็นอย่างมาก รวมถึงความพยายามที่จะช่วยขจัดและลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาการติดเกม ปัญหาหนีเรียน ปัญหาประพฤติผิดทางเพศ ปัญหาลักขโมย ปัญหาทางครอบครัว ที่อาจเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน สอดคล้องกับปานทิพย์ [3] ได้กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้การเรียนของนักเรียนดำเนินไปด้วยความไม่ราบรื่นนั้นอาจพบได้เช่น ปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเรียน อันได้แก่ เรื่องการเดินทาง ปัญหาด้านสุขภาพ ความสนใจในการเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งในและนอกห้องเรียน ที่พักอาศัย ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันส่งผลกระทบต่อความสนใจในการเรียน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการลาออกกลางคัน และทำให้นักเรียนไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยหนึ่งในหลากหลายวิธีที่โรงเรียนให้ความเชื่อถือ คือ การจัดให้มี “ครูที่ปรึกษา” ประจำชั้นเรียน เพื่อช่วยให้คำปรึกษาดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านการเรียน ด้านพฤติกรรมและปัญหาส่วนตัว นอกจากครูที่ปรึกษาจะคอยตักเตือน แนะแนวทางต่าง ๆ แก่นักเรียนแล้ว ครูที่ปรึกษายังต้องทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อนำข้อคิดเห็น เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการส่วนงานในโรงเรียน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายในวิทยาลัยทราบเพื่อการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูที่ปรึกษานั้นมีบทบาทสำคัญยิ่ง ดังที่กเชษฐ์ [4] กล่าวไว้ว่า ครูที่ปรึกษาคือ ครูซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสถาบันการศึกษาให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือและดูแลนักเรียนในด้านการศึกษา ปัญหาส่วนตัว สร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียนกับครูที่ปรึกษา นอกเหนือจากที่สอนวิชาการในหลักสูตร

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของโรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (ฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ชั้นปีที่ 1-3 ของโรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน เพื่อการทราบถึงทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครูที่ปรึกษาในด้านคุณลักษณะและบทบาทว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เป็นข้อมูลแก่คณะผู้บริหาร คณะกรรมการส่วนงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบครูที่ปรึกษาของโรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน จำแนกตามสาขา และระดับชั้นปีของนักเรียน

3. สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน ซึ่งจำแนกตามสาขา และระดับชั้นปี มีความแตกต่างกัน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (ฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ชั้นปีที่ 1-3 สาขาเตรียมวิศวกรรม

เครื่องกล สาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาเตรียมวิศวกรรมโยธา ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2/2564 จำนวน 1,569 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ (ฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ชั้นปีที่ 1-3 สาขาเตรียมวิศวกรรมเครื่องกล สาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาเตรียมวิศวกรรมโยธา ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2/2564 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ [5] ได้จำนวน 350 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

4.2 การดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและบทบาทของ ครูที่ปรึกษา

2) สร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1) วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1 เพื่อจำแนกคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษา โดยได้ด้านคุณลักษณะจำนวน 50 ข้อ และด้านบทบาทจำนวน 50 ข้อ

2.2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3) ประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งข้อคำถามด้านคุณลักษณะผ่านเกณฑ์ จำนวน 45 ข้อ ข้อคำถามด้านบทบาทผ่านเกณฑ์ จำนวน 48 ข้อ

4) นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) ได้ค่าเท่ากับ .951

5) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คนด้วยตนเอง

6) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติแบบบรรยาย คือ ความถี่ ร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยการสกัดปัจจัยแบบวิธีประกอบหลักปัจจัย และหมุนแกนแบบตั้งฉาก ด้วยวิธี Varimax Rotation เพื่อได้กลุ่มตัวแปรแยกออกตามองค์ประกอบหลัก โดยมีเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง พิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปรที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละตัวองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ที่บรรยายตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ตามวิธีของ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)

4) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยขั้นแรกทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ Levene ซึ่งกรณีผลการทดสอบพบว่า ค่าความแปรปรวนของทุกกลุ่มไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และภายหลังการวิเคราะห์หากพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ มาเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Sheffe's Method

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน

1) ผลการวิเคราะห์ตัวแปรคุณลักษณะ และตัวแปรบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะครูที่ปรึกษา จำนวน 45 ตัวแปร และตัวแปรบทบาทครูที่ปรึกษา จำนวน 48 ตัวแปร นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปร อยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะ และตัวแปรบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน เพื่อสร้างปัจจัยร่วม มีดังนี้

ตารางที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรคุณลักษณะของครูที่ปรึกษา และตัวแปรบทบาทของครู ที่ปรึกษา โดยใช้ค่า KMO และ Bartlett's Test of Sphericity

รายการประเมิน	KMO	Chi-Square	df	p-value
1. องค์ประกอบคุณลักษณะครูที่ปรึกษา				
1.1 ตัวแปร 45 ตัวแปร	.973	16855.546*	990	.000
2. องค์ประกอบบทบาทของครูที่ปรึกษา				
2.1 ตัวแปร 48 ตัวแปร	.971	19436.833*	1128	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรคุณลักษณะ โดยใช้ค่า KMO และ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ค่า KMO ของตัวแปรคุณลักษณะมีค่าเท่ากับ .973 และ ค่า KMO ตัวแปรบทบาท มีค่าเท่ากับ .971 แสดงว่าข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมในการใช้เทคนิควิเคราะห์ปัจจัยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก [6] และค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

ตารางที่ 2 แสดงค่าความแปรปรวนของตัวแปร ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบคุณลักษณะ และองค์ประกอบบทบาท

องค์ประกอบ	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน	จำนวนตัวแปรในองค์ประกอบ
1. คุณลักษณะ				
1	8.917	19.815	19.815	12
2	8.520	18.932	38.747	12
3	7.409	16.465	55.212	12
4	6.925	15.388	70.600	9
2. บทบาท				
1	7.907	16.472	16.472	15
2	7.767	16.181	32.654	13
3	7.656	15.950	48.604	5
4	6.733	14.027	62.631	8
5	5.597	11.660	74.290	7

จากตารางที่ 2 พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนมากกว่า 1 ขึ้นไปของคุณลักษณะ มีทั้งหมด 4 ค่า หมายถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูที่ปรึกษามีจำนวน 4 องค์ประกอบ ขณะที่องค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนมากกว่า 1 ขึ้นไปของบทบาท มีทั้งหมด 5 ค่า หมายถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูที่ปรึกษามีจำนวน 5 องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยได้นำแต่ละองค์ประกอบมาตั้งชื่อได้ดังนี้ องค์ประกอบคุณลักษณะ ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบบทบาท ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ ด้านประสานงานและอื่น ๆ และด้านทักษะชีวิต

5.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะ และองค์ประกอบบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา และชั้นปีของนักเรียน

1) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบองค์ประกอบความคิดเห็นของคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า มีค่า p-value มากกว่า .05 แปลความได้ว่า องค์ประกอบความคิดเห็นของคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน ที่มีสาขาแตกต่างกัน ในด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบค่าแปรปรวน องค์ประกอบบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา

องค์ประกอบความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4.436	2	2.218	6.003	.003
	ภายในกลุ่ม	128.194	347	.369		
	รวม	132.629	349			
2. ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.030	2	2.015	4.789	.009
	ภายในกลุ่ม	146.005	347	.421		
	รวม	150.035	349			
3. ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.675	2	1.837	4.329	.014
	ภายในกลุ่ม	147.269	347	.424		
	รวม	150.944	349			
4. ด้านประสานงานและอื่นๆ	ระหว่างกลุ่ม	5.959	2	2.980	5.346	.005
	ภายในกลุ่ม	193.398	347	.557		
	รวม	199.357	349			
5. ด้านทักษะชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	4.386	2	2.193	3.977	.020
	ภายในกลุ่ม	191.358	347	.551		
	รวม	195.744	349			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบองค์ประกอบความคิดเห็นของบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า รายด้านทั้ง 5 ด้าน มีค่าน้อยกว่า .05 แปลความได้ว่า องค์ประกอบความคิดเห็นของบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน ที่มีสาขาแตกต่างกัน ในด้านวิชาการ ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ ด้านประสานงานและอื่น ๆ และด้านทักษะชีวิต แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ มาเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบของ Sheffe's Method เพื่อทดสอบว่ารายคู่ใดที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่องค์ประกอบความคิดเห็นบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา

สาขา	Mean	สาขา		
		PME	PEE	PCE
1. ด้านวิชาการ				
เตรียมวิศวกรรมเครื่องกล (PME)	4.7759	-	.267*	.075
เตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PEE)	4.5085		-	-.192
เตรียมวิศวกรรมโยธา (PCE)	4.7009			-
2. ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน				
เตรียมวิศวกรรมเครื่องกล (PME)	4.7069	-	.262*	.147
เตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PEE)	4.4444		-	-.115
เตรียมวิศวกรรมโยธา (PCE)	4.5598			-
3. ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ				
เตรียมวิศวกรรมเครื่องกล (PME)	4.7371	-	.249*	.147
เตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PEE)	4.4872		-	-.102
เตรียมวิศวกรรมโยธา (PCE)	4.5897			-
4. ด้านประสานงานและอื่นๆ				
เตรียมวิศวกรรมเครื่องกล (PME)	4.7069	-	.318*	.129
เตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PEE)	4.3889		-	-.188
เตรียมวิศวกรรมโยธา (PCE)	4.5769			-
5. ด้านทักษะชีวิต				
เตรียมวิศวกรรมเครื่องกล (PME)	4.6509	-	.261*	.202
เตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PEE)	4.3889		-	-.059
เตรียมวิศวกรรมโยธา (PCE)	4.4487			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับความคิดเห็นตามทัศนคติของนักเรียน สาขาเตรียมวิศวกรรมเครื่องกลกับสาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อบทบาทของครูที่ปรึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยสาขาเตรียมวิศวกรรมเครื่องกล มีระดับความคิดเห็นสูงกว่า สาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนสาขาคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบองค์ประกอบความคิดเห็นของคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามชั้นปี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า มีค่า p-value มากกว่า .05 แปลความได้ว่า องค์ประกอบความคิดเห็นของ คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน ที่มีชั้นปีแตกต่างกันในด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

4) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบองค์ประกอบความคิดเห็นของบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามชั้นปี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว พบว่า มีค่า p-value มากกว่า .05 แปลความได้ว่า องค์ประกอบความคิดเห็นของ บทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน ที่มีชั้นปีแตกต่างกันในด้านวิชาการ ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ ด้านประสานงานและอื่น ๆ และด้านทักษะชีวิต ไม่แตกต่างกัน

6. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลและอภิปรายผล

1) จากการศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน พบว่า คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียนมี 4 ด้าน คือ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียนมี 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ ด้านประสานงานและอื่น ๆ และด้านทักษะชีวิต สอดคล้องกับกัญญานันท์ [7] ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองในพระราชูปถัมภ์ พบว่า ครูที่ปรึกษาต้องมีคุณลักษณะทางด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการบริการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานที่ครูที่ปรึกษาควรจะต้องมี และยังสอดคล้องกับเอนก [8] ได้ศึกษาความคาดหวังและความต้องการของนักศึกษาต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาได้แก่ ด้านการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพด้านต่าง ๆ ด้านวิชาการ ด้านอาชีพ และด้านบุคลิกภาพและทักษะชีวิต

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา และระดับชั้นปี ดังนี้

2.1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา พบว่า ระดับความคิดเห็นตามทัศนคติของนักเรียนทุกสาขา ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ ไทย-เยอรมัน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี [9] อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีส่วนพัฒนานักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ รวมถึงการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบบทบาทของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามสาขา พบว่า ด้านวิชาการ ด้านบริการและพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมศักยภาพอาชีพ ด้านประสานงานและอื่น ๆ และด้านทักษะชีวิต ระดับความคิดเห็นตามทัศนคติของนักเรียนสาขาเตรียมวิศวกรรมเครื่องกลกับสาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะจากประสบการณ์ของนักเรียนสาขาเตรียมวิศวกรรมเครื่องกลที่มีต่อครูที่ปรึกษาอาจไม่สู้ดีนักหรือมีความไม่พึงพอใจ เมื่อเทียบกับนักเรียนสาขาเตรียมวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อาจไม่ได้รับความสนใจในการดูแลเท่าที่ควรจะเป็น อีกทั้งเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา เพื่อขอรับคำแนะนำ คำปรึกษา

และวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อาจจะไม่ค่อยได้รับจากครูที่ปรึกษาโดยทันที จึงทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ประสบมานั้นไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับจุรีรัตน์ [10] ที่กล่าวว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนทุกด้าน จึงส่งผลให้เกิดความคาดหวังและความต้องการ ทั้งนี้ สาขาคู่อื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษามีบทบาทตามความต้องการของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสลักใจและจิราพร [11]

2.3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามชั้นปี พบว่า ระดับความคิดเห็นตามทัศนคติของนักเรียนทุกชั้นปี ไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาในแต่ละชั้นปี มีการให้คำแนะนำที่เหมาะสม และสนับสนุนให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของปรณัฐและคณะ [12] ได้เน้นถึงคุณภาพของอาจารย์ว่ามีความสำคัญที่จะช่วยให้ได้ผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการผลิตบัณฑิต คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเหล่านี้จะเป็นกรอบในการปฏิบัติที่อาจารย์ที่ปรึกษานำไปปฏิบัติ อันจะเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพความคิด ความประพฤติและด้านจิตใจ

2.4) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบบทบาทครูที่ปรึกษาตามทัศนคติของนักเรียน จำแนกตามชั้นปี พบว่า ระดับความคิดเห็นตามทัศนคติของนักเรียนทุกชั้นปี ไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาได้นำข้อแนะนำจากผู้ปกครอง หรือนักเรียนในที่ปรึกษารุ่นก่อน ๆ มาพัฒนาปรับปรุงวิธีการดูแลนักเรียนเพื่อสิทธิและประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเองได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับศุภราและเอกพจน์ [13] ที่กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องปฏิบัติงานตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นบุคคลที่วิทยาลัยแต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาทั้งด้านวิชาการ การเรียน ด้านบริการ ด้านวินัย ด้านการพัฒนาและการเตรียมความพร้อม รวมถึงด้านการปรับตัวและเรื่องส่วนตัว ถ้าหากอาจารย์ที่ปรึกษารู้หน้าที่และมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาทอย่างเหมาะสม จะเป็นผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา ได้มากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา เช่น การอบรมเกี่ยวกับการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การฝึกทักษะการให้คำปรึกษา การประชุมชี้แจงคุณลักษณะ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าใจบทบาทและปฏิบัติได้ตามที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา

2) ควรมีการจัดประชุมสัมมนาระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาจากภาควิชาต่าง ๆ รวมทั้งฝ่ายบริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา และเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในแต่ละสาขาและแต่ละชั้นปี

เอกสารอ้างอิง

[1] ชนากานต์ วิสารเวท. (2559). [ออนไลน์]. ครู. [สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2565]. จาก https://www.gotoknow.org/posts/618698.

[2] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. (2555). คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา. สงขลา: งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

[3] ปานทิพย์ เรืองอร่าม. (2551). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

[4] กเชษฐ์ กิ่งชนะ. (2554). บทบาทและหน้าที่ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เชียงราย พะเยา แพร่. ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

[5] Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). A First Course in Factor Analysis (2nd ed). Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associated.

[6] Kaiser, H. F., & John R. (1974). Little Jiffy Mark IV, Educational and Psychological Measurement, 34, 111-117.

[7] กัญญานันท์ หินแก้ว. (2558). คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนะของนักเรียนและที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองในพระราชูปถัมภ์ฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

[8] เอนก ณะชัยวงค์. (2557). ความคาดหวังและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา. พิฆเนศวร์สาร, 10(2), 189-200.

[9] มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2561). การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาระดับปริญญาตรี. สุราษฎร์ธานี: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

[10] จุรีรัตน์ พันสอน. (2560). คุณลักษณะครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียนโรงเรียน หันห้วยทรายพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

[11] สลักใจ ศรีธราดล และจิราพร บุญช่วย. (2557). บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังที่ปฏิบัติจริงและปัญหาเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

[12] ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล และนภาเดช บุญเชิดชู. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู (โครงการย่อยที่ 4): รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

[13] ศุภรา หิมานันโต และเอกพจน์ สืบญาติ. (2548). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคาดหวังของนักศึกษาและอาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี. ชลบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี.